

Jest to najczęściej pierwszy objaw, który zauważają rodzice. U starszych dzieci (powyżej 6. miesiąca życia) można zaobserwować brak zainteresowania ludźmi, większe skupienie na obiektach niż na osobach. Dzieci te mają również trudność z naśladowaniem zachowań, zwłaszcza tych o znaczeniu społecznym, np. klaskania, machania („pa, pa”), posyłania buziaków (na do widzenia). Nie rozumieją, na czym polega zabawa w „a kuku”. Najczęściej jednak rodzice zauważają brak kontaktu wzrokowego oraz brak reakcji na przebywanie lub nieobecność dorosłego w otoczeniu. Matki informują, że podczas karmienia piersią dziecko odwraca wzrok, nie nawiązuje relacji z matką, a pora karmienia jest często frustrująca dla obu stron.

Kolejną grupą objawów są zaburzenia komunikacji. Ponieważ rozdział ten traktuje o dzieciach do 1. roku życia, rozwojowo możemy mówić o komunikacji niewerbalnej i o umiejętności wyrażania swoich potrzeb w sposób jednoznaczny, np. poprzez wskazanie pożądanego obiektu. U dzieci z autyzmem często nie występuje etap gaworzenia lub przybiera formę szczytkową. Dzieci mają zubożoną ekspresję mimiczną, mówi się o maskowatej twarzy. Najczęściej nie wykorzystują gestów do komunikacji, tj. nie wskazują przedmiotów, nie potakują, nie zaznaczają negacji głową. Zdarza się, że powtarzają słowa, ale nieadekwatnie do sytuacji, język zaś nie służy komunikacji, a bardziej autostymulacji.

Ostatnią oś objawów stanowią **szttywne zachowania i zainteresowania**, pojawiające się w reakcji na stres lub nudę. U najmłodszych dzieci objawiają się jako niechęć przed zmianami, naleganie na przestrzeganie rytuałów lub schematów. Dzieci do 1. roku życia rozwojowo lubią schematy i często czują się zagrożone, kiedy się znajdują w nowym otoczeniu. U dzieci z grupy ryzyka autyzmu reakcje te są dużo bardziej nasilone, często wiążą się z trudnymi zachowaniami, które potrafią trwać bardzo długo, nawet do 2–3 godzin. Rodzice nie zawsze są w stanie zidentyfikować przyczynę zachowania. Sytuacja ta wpływa na całokształt funkcjonowania rodziny ze względu na to, że

głównego opiekuna) lub w odpowiedzi na jego głos i widok twarzy. Uśmiech społeczny powinien występować prawie przy każdej tego typu interakcji, dlatego jeżeli pojawia się tylko sporadycznie lub przypadkowo, należy się tym niepokoić.